

Hilversum eert Molukkers. Gemeente adopteert graven van acht marinemensen; monument op Zuiderhof

Moz Latuheru aan het woord: „Beter is: borst vooruit, rug recht”. © Foto Caspar Huurdeman

HILVERSUM

Acht graven van Hilversumse marinemensen van Molukse afkomst op de Zuiderhof en de Noorderbegraafplaats komen voortaan geheel voor rekening van de Uitvaartstichting Hilversum (UHS). Op Zuiderhof komt verder een monument - een kunstwerk van Barbara Houwers - ter herdenking aan de aankomst van de Molukse marinemannen en hun families.

De afspraken werden woensdagmiddag bezegeld tijdens een bijeenkomst in koffiekamer De Einder op Zuiderhof. Vanuit respect en waardering voor de Molukse gemeenschap heeft de UHS in overleg met de gemeente besloten de graven eeuwigdurende grafrust en onderhoud te geven. Dit naar aanleiding van de brief die Moz Latuheru, zoon van marineman Betoes Latuheru, in april vorig jaar aan Pieter Broertjes schreef. Zijn vraag: Kan de gemeente zorgen voor een vorm van respect voor de graven van mijn vader en zijn kompanen?

Broertjes legde dit voor aan wethouder Arno Scheepers en UHS-directeur Anita van Loon. „Arno en ik hebben elkaar misschien drie seconden aangekeken en gezegd: Wat een prachtig initiatief, dit gaan we doen”, vertelde Van Loon woensdagmiddag. Zij beloofde de aanwezigen dat haar stichting met respect gaat zorgen voor de graven, tot in de eeuwigheid (zolang de begraafplaatsen bestaan).

Verder meldde Van Loon dat zij de Hilversumse beeldend kunstenaar Barbara Houwers, die ook aanwezig was, gevraagd heeft om een herdenkingsmonument te ontwerpen. Het is de bedoeling dat dit kunstwerk volgend jaar, op 21 maart, onthuld wordt op de begraafplaats aan de Kolhornseweg. „Daar gaan we dan jaarlijks een herdenking houden.”

(tekst gaat door onder de foto)

Wethouder Arno Scheepers: „Zij stonden zij aan zij met hun Nederlandse strijdmakers”. © Foto Caspar Huurdeman

Wethouder Scheepers verwees in zijn toespraak naar de oorlog in Oekraïne. „Het is extra goed om stil te staan bij de mensen die voor ónze vrijheid en vrede hebben gestreden.” Ook bracht hij de koude ontvangst, zeventig jaar geleden, van de Molukse militairen en hun gezinnen in Nederland in herinnering. En hoe zij indertijd binnen de marine met de denigrerende term 'inlandse schepelingen' werden aangeduid. „Zij stonden zij aan zij met hun Nederlandse strijdmakers, maar werden toch niet voor vol aangezien.”

Samen met andere Molukse marinemensen werkte Betoës Latuheru op het marineopleidingskamp (MOK) aan de Rading. Na aankomst in Nederland verbleef hij met zijn gezin in vier tijdelijke 'woonoorden' totdat hij een van de nieuwe flats aan de Bosdrift kreeg toegewezen. Scheepers stelde dat er alle reden is om hem en de zeven andere marinemensen met Molukse roots te eren voor wat zij voor Nederland hebben gedaan. „Als veteranen van de Koninklijke Marine”, aldus de wethouder. „Hilversum is acht oorlogsgraven rijker en daarmee zetten we het verleden een beetje recht.”

(tekst gaat door onder de foto)

Lisa Manubulu bracht enkele Molukse liederen vol weemoed ten gehore bracht.© Caspar Huurdeman

Initiatiefnemer Latuheru sprak van een emotionele, historische én dankbare dag. „Hilversum heeft de primeur als eerste gemeente haar marinemannen op deze wijze te eren.” Voor de aanwezige Molukkers had hij een boodschap. „Laten wij ons de slachtofferrol niet aanmeten. Niet de zielige Molukkers die ruim zeventig jaar geleden voet aan wal zetten in dit koude kikkerland. Want dan zullen we voor altijd in wrok voortleven. Beter is: borst vooruit, rug recht en de toekomst vol vertrouwen tegemoet zien in dit ondanks alles toch mooie Nederland.”

De bijeenkomst werd muzikaal omlijst door Lisa Manubulu, die enkele Molukse liederen vol weemoed ten gehore bracht, begeleid door haar vriend (basgitaar/trommel) en zoon (gitaar).

Na afloop vertelde de 81-jarige Latuheru, dat hij de ruimhartige respons van Hilversum op zijn verzoek niet had verwacht. „Ik had alleen gevraagd om de grafrechten een tijd over te nemen. Tot mijn stomme verbazing kreeg ik te horen dat de gemeente de grafrechten én het onderhoud helemaal overnam, en dan nog ten eeuwige dagen. Zoiets had ik niet eens durven uitspreken. Ik was bijna in tranen. En dan komt er ook nog een monument. Met een jaarlijkse herdenking.”

Acht graven

Het gaat om de graven van deze vijf Molukkers op Zuiderhof: Betoes Latuheru, Manu Malaihollo, Adriaan Rumahruson, Tjak Salampessy en Piet Tapiheru. En van drie op de Noorderbegraafplaats: Pede Adriaansz, Dikus Paranussa en Ruben Lekatompessy.